

Oficina del Patrimoni Taula de Patrimoni

Acta de la sessió del dia 28 de febrer de 2022

A Sabadell, a la seu de la Regidoria de l'Àrea de Cohesió Territorial, Desenvolupament Urbà, Seguretat i Civisme de l'Ajuntament de Sabadell, a les 9:15 hores del dia 28 de febrer de 2022, es reuneix la Taula de Patrimoni de Sabadell, convocada pel president de la mateixa i representant de l'Oficina de Patrimoni, Antoni Sacristan Mas. Hi assisteixen, Francesc Magem i Casasayas com a vocal de Planejament, Elisabet Germà Solsona com a vocal del Programa de Llicències Urbanístiques, Genís Ribé Monge com a representant del Museu d'Història de Sabadell, Joan Comasòlivas Font, com a representant de l'Arxiu Històric de Sabadell, Gemma Caballé Crivillés, com a representant de l'Associació d'Arqueòlegs de Catalunya, Santi Vea Vilajuana com a representant del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Esteve Font Renom com a representant del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya, Mª Àngels Àlvarez Navarrete com a administrativa de Planificació Urbanística i suport administratiu de la Taula del Patrimoni. No hi assisteixen Antoni Serra Mas, coordinador de l'Àrea de Cohesió Territorial, desenvolupament Urbà, Seguretat i Civisme; Tomàs de Castro, cap de Planificació Urbanística, cap representant per part de la Fundació Bosch i Cardellach, per tractar l'ordre del dia següent:

1/ 9:15. Aprovació de l'Acta de la sessió anterior (28-02-2022).

S'aprova l'acta de la sessió de 29 d'octubre de 2021 sense esmenes.

2/ 9:30. Proposta d'intervenció al casal Pompeu Casanovas i edifici residencial veí de nova planta, situada al carrer de Sant Pau, 56-58. Exposa l'arquitecta Sra. Marta Argemí. Promotor: HABITAT MON SANT PAU SL.

El Sr. Antoni Sacristan introdueix el tema, relatiu a la proposta d'intervenció al casal Pompeu Casanovas i edifici residencial veí de nova planta, situada al carrer de Sant Pau, 56-58, formant cantonada amb el carrer de Montserrat.

Comenta que el planejament vigent assigna un nivell de protecció a l'edifici, de manera que no exhaureix el sostre edificable que li atorga la clau urbanística. Aquest fet implica que, dins la mateixa parcel·la es podrà recol·locar aquest sostre. Per tant, l'edifici cantoner de nova planta recollirà aquell sostre sobrant del casal i l'incorporarà en una volumetria prefigurada anteriorment.

El conjunt resultant constituirà una parcel·la única i no serà segregable.

La Sra. Marta Martí, arquitecta, el Sr. Isidre Pastor, historiador i, el Sr. Joan Arjona, representant de la promotora, exposen el projecte.

El Sr. Isidre Pastor inicia l'explicació a partir de la vessant més arquitectònic-històrica de l'edifici, passant per l'evolució de les famílies que van construir i ocupar el casal. Indica que l'estudi patrimonial conté tots els aspectes indexats en la Llei del Patrimoni Cultural Català: identificació, documentació, ressenya històrica, registre arquitectònic, contextualització sociocultural, anàlisi històric i arquitectònic i, conclusions finals.

Mostra imatges que documenten la finca, Cadastre, identificació de les diferents parts de l'edifici: taller, edifici principal, cos annex, construccions auxiliars, casa-magatzem, el pati-jardí. Indica que l'edifici actual està datat en 1872 (documentada l'existència d'una casa magatzem); posteriorment, en Ramón Casal i Estany la reedifica al 1917; en Josep Renom i Costa al 1918 fa unes actuacions i posteriorment a l'any 1955 es remodelen unes parts (la part de l'habitatge i la zona taller). Tanmateix mostra imatges de Pompeu Casanoves i Turull (1880-1931), l'artífex. Mostra distintes imatges actuals de l'interior de l'edifici.

Explica la segona fase constructiva: la casa originària anterior al 1917 (zona c. Sant Pau, 56). Presenta imatges sobre l'edifici principal, on fa palès que l'accés principal des de carrer, no és la façana més noble de la casa. Presenta un plànol sobre el projecte de reforma i ampliació de l'època de Josep Renom.

Mostra també imatge de la façana amb més entitat (a pati), ja que l'edifici en té dues, la de l'accés principal a carrer (més discreta) i la de la façana interior (més monumental). Destaca aquesta monumentalitat de la façana interior per la seva balconada, coberta tipus holandesa, pilars, etc. Tot i ser interior destaca que té un caire de noblesa.

Presenta una imatge sobre la volumetria de l'exterior.

Mostra a través d'altre imatge els elements constructius de l'edifici i, en destaca el seu valor: Cancel·la magnífica de l'entrada; Portal del jardí (amb un tractament de cos avançat de la façana); Revestiments i elements ceràmics de la façana, a tenir en compte per la tècnica usada i l'element en sí; Serralleria, que dona entitat a la façana (als balcons, al tancament de les finestres...); Escala principal, amb valor per la forja usada, el fanal al pilar central de l'escala i la cancel·la de l'entrada (destacant aquests dos últims elements com possiblement els més rellevants i singulars de tot l'edifici); Vidriera del sostre de l'escala (en mal estat de conservació); Portes amb plafonat vidriat associat a l'escala i a algunes estances; Fusteria singular de les portes de les estances menors; Paviments (documentats segons les estances ocupades), estat de conservació i els motius decoratius de les mateixes estances; Cels rasos; Elements ornamentals, revestiments ceràmics.

Finalment, el sr. Isidre Pastor passa a parlar del cobert annex (construcció auxiliar), el qual mira d'assemblar-se i recuperar el tractament de l'edifici principal. Tot i així, manté la senzillesa.

La sra. Marta Martí inicia la seva exposició indicant que el projecte redactat s'adapta al planejament, on destaca la tercera planta reculada en l'edifici de nova planta cantoner.

Pel que fa a la part protegida, explica que s'enderrocaran els cossos auxiliars actualment existent a l'interior de la finca, atès el seu nul valor patrimonial. En quan al casal, explica que recuperarà íntegrament l'ús d'habitatge unifamiliar, intentant preservar al màxim l'estructura funcional i espacial de la casa. Es col·locarà un ascensor a la part central de la casa, en el lloc on considera que menys afectació suposarà.

A plantes primera i segona, la distribució actual de la casa ja s'adapta a les necessitats contemplades en projecte, per lo que no caldrà fer-hi actuacions importants.

Finalment comenta que la part mitgera resultant de la nova edificació dins la finca, la tractarà com un jardí vegetal vertical.

El sr. Antoni Sacristan demana si poden mostrar alguna vista de l'interior de l'edifici perquè el sr. Isidre Pastor ha comentat que hi havia una façana interior amb molt de valor.

La sra. Elisabet Germà demana si tenen la fitxa del planejament vigent, a fi de comprovar la seva adequació. El sr. Francesc Magem mostra aquesta fitxa, la llegeix i comenta les seves prescripcions respecte l'espai lliure protegit i la conservació general de la volumetria.

No obstant, el sr. Francesc Magem indica que s'aprecia com si la fitxa de planejament es mengés una part protegida.

El sr. Santi Vea comparteix aquesta impressió. Se li fa estrany que l'espai entre l'edifici d'obra nova i l'edifici protegit és més petit que el que marca el planejament.

La sra. Marta Martí matisa que el document preserva un espai lliure de 6 metres.

El sr. Antoni Sacristan intervé per indicar que es tracta d'un error de valoració en la fitxa, en el sentit de desconeixement de les concretes característiques arquitectòniques en el moment de redactar-la. Efectivament aquesta fitxa parla de 6 metres des de la línia de separació amb l'obra nova, fent-la coincidir amb la façana de planta primera. Però a partir de l'estudi patrimonial, es veu que la planta baixa té un valor arquitectònic molt important i que no es pot enderrocar, per la qual cosa cal mantenir-la. Aquest fet implica que la separació entre el volum del casal i l'edificació de nova planta passi dels 6 m inicials als 4 m finals en la planta baixa, justificant-se per aquest motiu. A planta pis es mantenen els 6 m de separació.

El sr. Santi Vea demana veure novament la fitxa de la rehabilitació de la Casa Pompeu. La sra. Marta Martí mostra la fitxa i altres imatges per aclarir els dubtes.

El sr. Genís Ribé pregunta de què era el taller de l'edifici. El sr. Isidre Pastor respon que de era un taller de llanes. El cos annex emmagatzemava llana. El taller-habitatge eren les oficines i a la part de darrera, obraven, també al pati-jardí.

El sr. Santi Vea pregunta si a la casa s'hi entra pel carrer o, si també hi haurà una porta a través del pati. La sra. Marta Martí respon que s'entra directament pel carrer amb l'opció de fer-ho també pel pati. El sr. Santi Vea indica que això és un gran error degut a falta de documentació per no reconèixer la importància de l'accés pel jardí, atès el valor de la façana interior.

El sr. Santi Vea considera que l'edifici de nova planta es tira al damunt de l'edifici protegit i, que no permet ressaltar la façana interior protegida. Indica que aquest és un cas clar de què el planejament no ha respòs bé a l'objectiu de protegir el bé arquitectònic. Remarca què està donant la seva opinió sobre el planejament, però no sobre el projecte constructiu.

El sr. Isidre Pastor indica que antigament també les façanes interiors tenien importància, ja que es volia aparentar de cara en fora però també de cara endins, atès que eren espais on es socialitzava. Destacant que curiosament en el cas d'aquesta casa, té més elements ornamentals a la façana del jardí que l'exterior. I apunta que a les cases barcelonines de finals segle XVIII, les cases noves es feien sense interiors, però en canvi les de la zona del raval tenien pati interior.

El sr. Antoni Sacristan diu que està d'acord amb l'opinió del sr. Santi Vea. Destaca la façana lateral i la proximitat de l'edifici nou, que efectivament és un error de planejament que no contempla l'espai de 6 metres lliures endavant.

El sr. Genís Ribé pregunta si serà visible des de fora la façana interior. La senyora Marta Martí respon que no.

La sra. Marta Martí molt ràpida i esquemàticament passa a explicar el projecte d'obra nova, edifici residencial plurifamiliar amb aparcament en soterrani. Indica que han renunciat a obrir finestres en l'edifici de nova planta a fi de preservar la Casa Pompeu. Es fa un pati de llum de 3x3 m i una façana cega per aquests motius, tot acabat amb el jardí vertical, per a donar continuïtat amb el jardí en horitzontal del casal.

El sr. Esteve Font pregunta com serà el jardí vertical. Respon la sra. Marta Martí amb un seguit de característiques tècniques.

El sr. Santi Vea diu que entén la voluntat però considera que el jardí vertical no millora la percepció. La sra. Marta Martí respon que és per privacitat.

El sr. Santi Vea destaca la seva orientació sud de la façana principal del casal, curiosament al davant de la mitgera.

El sr. Francesc Magem explica altres aspectes complementaris a l'ordenació de volums de la Modificació de Pla 55. Tanmateix comenta que caldria l'alliberament visual d'algun element, mitgeres, rampa il·luminada, etc..., actuacions decoratives de la façana vertical potser amb plantes... per aconseguir aquest efecte d'alliberament respecte del casal.

El sr. Santi Vea comenta que es podria intentar amb una obertura, pati, gelosia, gelosia més pati, etc, a manera de treure-li pes visual a la façana.

El sr. Antoni Sacristan afegeix que efectivament, caldria treure-li contundència a la paret, potser a través del color, textura, baranes més permeables, etc. És l'únic marge de maniobra que el planejament vigent els permet, ja que aquest es va aprovar així.

El sr. Santi Vea pregunta que si la tanca del garatge permet visualitzar el pati interior del casal. La sra. Marta Martí respon que inicialment no es contemplava, però que sí és possible fer-ho. Que s'ho plantejarà a fi de permet aquesta visualització, encara que difusa a través d'un reixat.

El sr. J. Arjona fa un comentari al respecte, acceptant el compromís de estudiar-ho.

El sr. Santi Vea, sobre l'accés al soterrani, diu que el forat no li agrada del tot, però que sent positius, podria girar els barrots per tal de permetre aquella visualització també de la façana interior del casal. La sra. Marta Martí comenta que li sembla una bona idea. Ho veu bé.

La sra. Elisabet Germà indica que també ho veu bé. Els srs. Antoni Sacristan i Francesc Magem també es mostren d'acord amb la proposta.

La sra. Marta Martí passa a explicar la idea de crear una imatge de façana més "verda". El sr. Santi Vea comenta que el jardí vertical requereix un gran manteniment i un gruix important. La sra. Marta Martí respon que actualment els jardins verticals estan molt evolucionats i que permeten resoldre'ls amb poc gruix.

El sr. Santi Vea torna a incidir en què el bon manteniment i el rec d'aquests és d'un alt cost. Pregunta si realment pretenen fer un enjardinament d'aquest tipus (d'alt cost de manteniment) o el que pretenen posar és una simple malla amb heures. Destaca que aquests són conceptes diferents.

El sr. Genís Ribé pregunta sobre l'estat de les teules de la casa holandesa. El sr. Isidre Pastor diu que no disposa de cap fotografia. La sra. Marta Martí comenta que és una teula normal i en bon estat de conservació.

El sr. Joan Comasólivas comenta que la casa presenta algunes singularitats, rajoles, serralleries i pregunta si les protegiran. La sra. Marta Martí respon que sí, al màxim, tot i que potser no estaran situades en el mateix lloc.

La sra. Marta Martí pregunta sobre quin tractament ha de tenir la carpinteria. Es poden posar d'alumini o amb un tractament en llibret de fusta. El sr. Antoni Sacristan respon que tot el que sigui recuperable, s'hauria de mantenir.

La sra. Marta Martí indica que el material d'alumini, per les seves característiques, respon a les necessitats actuals. El sr. Antoni Sacristan indica que cal aconseguir en definitiva ser respectuós amb la imatge de l'edifici. La sra. Marta Martí hi està d'acord.

El sr. Francesc Magem pregunta per si també hi ha contemplades les mallorquines.

El sr. J. Comasólivas indica que si les fusteries estan bé, caldria canviar els jonquets per tal de posar vidre climàtic i mantenir-les i canviar aquelles que no estiguin en bon estat. Però intentar mantenir el que estigui en bon estat.

El sr. Genís Ribé pregunta si és plantegen fer un canvi de la fusteria, identificant prèviament la fusteria exterior. El sr. Santi Vea comenta que caldria fer una valoració global de la fusteria i veure després què fer, què canviar. El sr. Genís Ribé indica que està d'acord en fer aquesta valoració global de la fusteria, per després valorar què canviar i què no. El sr. Antoni Sacristán també està d'acord en què l'exercici que han de fer és aquest, per veure què té valor i què no.

El sr. Francesc Magem indica que aquesta pregunta que fa la sra. Marta Martí no és apropiada, ja que es tracta de la carpinteria d'un element significatiu en quan a la protecció. Indica que si és el canvi és a carpinteria metàl·lica, aquesta hauria de ser mimètica. El mimetisme és obligat.

El sr. Antoni Sacristan dona per tancat el punt a les 10.45 hores.

3/ 10:00. Intervenció de consolidació a les Coves de Sant Oleguer, situades al carrer de Pablo Iglesias. Arquitecta: Sra. Carlota Sanz, del dep. d'obres d'edificis i béns municipals. Promotor: Ajuntament de Sabadell.

El sr. Antoni Sacristan introdueix el tema. Explica que les coves de Sant Oleguer estan ubicades a l'avinguda de Pablo Iglesias i que constitueixen uns recintes excavats en el terreny natural, que varen ser utilitzats com habitatge al llarg dels anys quaranta i cinquanta del segle passat. El seus valors principals són a nivell arqueològic i paleontològic, com a restes d'antigues ocupacions. El Pla especial urbanístic de protecció del patrimoni arquitectònic i catàleg de béns arquitectònics, arqueològics i ambientals de Sabadell les contempla en la fitxa AEA.047.006.BARP.

Dona la paraula a la sra. Carlota Sanz Obres i al sr. Jordi Grané, del dep. d'obres d'edificis i béns municipals.

La sra. Carlota Sanz inicia l'exposició comentant a través d'un PowerPoint, on es mostra què en aquestes coves, ja va haver-hi una primera intervenció que va passar per la Taula del Patrimoni al 2019, conjuntament amb altres actuacions als marges del Riu Ripoll. Concretament es va parlar de la restitució del camí d'accés i de situar estructures metàl·liques per senyalitzar la zona, així poder explicar-la i poder fer visites durant tot aquest temps.

La sra. Carlota Sanz mostra imatges facilitades pel Museu d'Història de Sabadell sobre l'estat inicial de les coves, també menciona el llibre "El Ripoll en primera història" de Virgínia Domínguez, on es recullen els testimonis de persones que expliquen com eren aquestes coves originàriament.

Malauradament, des del 2019 al 2022 s'ha donat un període de forta erosió i ja no es poden visitar. Resta només una tanca de protecció.

Al 2021 s'encarregà un informe a un Despatx de geòlegs per a l'estabilització dels talussos. Es van presentar dues propostes possibles:

- 1- Posar malla i tractament superficial de formigó.
- 2- Posar malla o manta orgànica i geocel·les amb parterre vegetal (hidrosembra).

L'estudi proposa una combinació de les dues propostes.

Parla de fer camins d'accés. Es comparen fotos d'abans i d'ara.

El sr. Genís Ribé indica que l'opinió del Museu d'Història discrepa respecte a la proposta exposada. Concretament sobre si pintar o no les gàbies. Considera que les gàbies són un element externalista que distorsiona la imatge de la cova. En intervencions arqueològiques la tendència és no mimetitzar, per tal de mostrar que aquests són elements externs que res tenen a veure.

El sr. Genís Ribé comenta que el Museu d'Història no hagués posat mai les gàbies. Que si s'emblanqueix el talús i el fons, ja s'obtidria la imatge destacada del que hi havia.

El sr. Santi Vea pregunta si la porta és d'acer. La sra. Carlota Sanz comenta que les gàbies es van posar per diferenciar.

El sr. Esteve Font comenta que les reixes haurien de ser diferents perquè distorsionen la imatge. La sra. Elisabet Germà considera també que aquestes gàbies distorsionen l'actual imatge.

La Carlota Sanz comenta que el color blanc amb el pas del temps, passarà, i que el que quedarà serà ferro. El sr. Santi Vea comenta que el color blanc destaca el que hi havia anteriorment.

El sr. Joan Comasólivas comenta que la cova és un cul de sac. Antigament la gent foradava i construïa amb materials precaris que no han perviscut.

El sr. Santi Vea indica que cal recuperar la imatge de base (de color blanc) i amb el ferro-corten.

El sr. Joan Comasólivas comenta que les intervencions exteriors s'han de destacar.

La sra. Gemma Caballé considera que està bé el color blanc per destacar i protegir i pregunta que quan la gent s'hi acosta, què és el que hi veu?. La sra. Carlota Sanz respon que des de fora es veu la cova.

El sr. Genís Ribé comenta que li va semblar veure un rètol del memorial democràtic. El sr. Joan Comasólivas indica que aquestes coves formen part dels espais del memorial democràtic, però que una esllavissada les va esfondrar.

El sr. Jordi Grané explica que al final es tracta d'un afegit. El material ja destaca de per sí. Les gàbies ja destaquen tant, què al final no es veu el que realment és important. El que té valor és el fons, l'interior. Per això, es podria intentar que destaquí més per la geometria què pel color.

El sr. Francesc Magem considera que és un canvi radical, i pregunta si es podria pintar d'un altre color.

El sr. Santi Vea comenta que respecte l'opció de posar les gàbies d'acer corten, aquest tipus d'acer en origen és negre. Que és el contacte amb l'oxigen el que el fa canviar de tonalitat. Al cap d'un temps tindrà una imatge diferent a la que apareix a la fotografia que es mostra al PowerPoint exposat. Comenta que el seu envelliment l'integrarà al conjunt. Respecte a la segona opció, la de pintar de blanc les gàbies, s'haurà de manipular d'entrada per poder pintar en blanc i això no ho veu. Pensa que potser es podria pintar en blanc i el forat en negre per així emfatitzar el pòrtic.

El sr. Genís Ribé discrepa de l'opció de pintar en blanc les gàbies. Considera que no s'han de pintar. Ha de quedar clar que les persones no vivien en gàbies, sinó dins les coves. Per això no veu clar pintar també en blanc les reixes. Es planteja si potser es podria fer un tractament enjardinat.

La sra. Carlota Sanz comenta que cal estabilitzar el terreny. Que les gàbies ja hi són. I es discuteix sobre si recuperar l'encalat, i considera que es veuran més les gàbies, que del que es veuen ara.

El sr. Genís Ribé pregunta sobre la possibilitat de pintar el lateral de color blanc. El sr. Santi Vea discrepa. El sr. Jordi Grané respon que sí.

El sr. Santi Vea comenta que tot blanc i les caixes de corten és l'opció que millor veu, ja que s'aprecia més clar conceptualment.

El sr. Antoni Sacristán comenta que segons les documentacions consultades, els ocupants de les coves provenien de regions on era costum emblanquinar les parets dels habitatges. Sentien la necessitat de emblanquinar. No obstant també acostumen a destacar notablement els detalls exteriors. Això col·laboraria amb la idea de fer-ho diferent, de contrastar.

El sr. Antoni Sacristan comenta que en definitiva els elements que surten de la pedra (part fixe) i els elements exteriors (practicables) no tindrien cap problema en que destaquessin les seves diferències. La sra. Carlota Sanz comenta que les parets també les destaquen.

El sr. Genís Ribé indica que s'han de poder explicar les gàbies, evitar que la gent no pensi que formaven part de l'element. S'hauria de diferenciar allò nou d'allò vell, seguint el criteri de restauració. El sr. Santi Vea comenta que allò vell no era blanc, que ho van pintar de blanc les persones que van venir.

La sra. Carlota Sanz comenta que recuperaria l'opció d'en Genís Ribé que proposa emfatitzar el forat i deixar la reixa en acer.

El sr. Santi Vea diu de pintar el pòrtic en blanc. La sra. Elisabet Germà pregunta si fer això, si els comportaria problemes tècnics. La sra. Carlota Sanz comenta que caldria desmuntar-ho tot amb maquinària, treballar-ho i després tornar a muntar.

El sr. Genís Ribé comenta que poden haver-hi esllavissades. La sra. Carlota Sanz respon que desmuntar les gàbies no comporta problema, són elements decoratius fàcils de desmuntar i, per tant, no han d'haver-hi esllavissades.

El sr. Esteve Font comenta que també ell veu millor les caixes amb acer corten. La sra. Elisabet Germà també hi està d'acord. El sr. Francesc Magem també ho veu bé.

El sr. Santi Vea proposa que, al mateix temps de desmuntar les caixes, que aprofitin i els peus els tirin 40 cm endins. Afegeix que la reixa no és per delimitar, sinó perquè no entri la gent a dins. Per aquest motiu, pensa que d'aquesta manera, la reixa més endins ajudarà a emfatitzar més el concepte de cova. El sr. Genís Ribé també ho veu bé.

A la sra. Carlota Sanz també li sembla bé aquesta opció i pregunta si la reixa l'han de pintar en blanc. El sr. Santi Vea diu que no, que en corten. Però que si fos en blanc, amb més raó que la reixa quedés més endins i en blanc (un color que destaca).

El sr. Esteve Font pregunta si enretirar-ho tot, si és una opció viable. La sra. Carlota Sanz respon que de moment sí.

El sr. Joan Comasólivas pregunta si els costats poden quedar en blanc o no. El sr. Genís Ribé respon que la majoria de la Taula pensa que els costats en blanc millor que no.

El sr. Esteve Font apunta que veu bé l'opció de la reixa enrere. El sr. Genís Ribé també veu bé l'opció reixa enrere, i que si es pot valorar. La sra. Carlota Sanz respon que d'acord, que valoraran aquesta opció proposada.

El sr. Antoni Sacristan dona per tancat el punt a les 11.20 hores.

4/ 10:30. Proposta de rehabilitació de la façana de l'església del Cor de Maria, situada a la plaça del Dr. Robert, 3. Exposa l'arquitecta Sra. Núria Marcet. Promotor: Església de l'Immaculat Cor de Maria.

El sr. Antoni Sacristan fa una introducció sobre l'edifici. Comenta que l'església del Cor de Maria forma part d'un conjunt eclesiàstic entre mitgeres, datat als anys 1831-1832, d'estil neoclàssic romàntic. Destaca la pròpia església i en especial, la seva simetria i austeritat en la composició. La façana lateral dona al carrer Sant Antoni Maria Claret. Es tracta d'una església de planta ovalada d'una sola nau. La part central està coberta per una cúpula esglaonada amb lluern central que proporciona llum natural.

Explica que aquest edifici és de gran valor patrimonial (no únicament arquitectònic, sinó en tota la seva dimensió representativa). Constitueix un element referent d'un període i estil determinat que, amb independència del seu estat de conservació, s'ha de mantenir íntegrament, amb respecte per les seves característiques específiques, siguin o no arquitectòniques, així com dels elements o parts que el componen.

Comenta que la proposta d'intervenció abasta diferents aspectes a rehabilitar, entre els quals i per la seva importància, destaca la façana.

Es dona la paraula a la sra. Núria Marcet Boada, arquitecta que comença la seva exposició amb un PowerPoint que inicia amb un breu repàs a l'evolució històrica de l'edifici:

- Al 1818 Ferran VII atorgà permís als Escolapis per la presa de possessió de la casa del marquès de Ciutadilla, Antoni Cortés d'Andrade, coneguda com a Casa Mercè, per a col·legi.
- Al 1831 el pare Tomàs Miret, escolapi, li encarregà el projecte de l'església a l'arquitecte Antoni Cellers i Azcona, finançades per Ferran VII.
- Al 1832 s'acaba la seva construcció.
- Al 1873 els Escolapis lliuraren l'antiga Casa Mercè al Marquès de Sentmenat i ubicaren el col·legi a un altre indret.
- Al 1899 la propietat es traspassà als Pares Claretians.
- Al 1929 es reformà l'interior. Es restaurà el presbiteri i transformaren una de les cambres en capella del Sant Crist.
- Al 1936 en ple escat de la Guerra Civil Espanyola, l'església fou incendiada.
- Al 1940 es produeixen transformacions al presbiteri de caire decoratiu.
- Al 1949 es produeix una ampliació de l'edifici per part de l'arquitecte Joaquin Porqueras i Bañeres. S'adherí el pati posterior de 54 m² a la planta de l'església i en resultà el presbiteri, que avui en dia hi ha i fou aleshores quan s'obrí la porta lateral.
- Al 1988 l'edifici del convent annex al temple es ven a particulars.

La sra. Núria Marcet comenta una imatge del PowerPoint que mostra la façana principal als anys 1950 i 1980. Destaca que a les fotografies del 1950 no s'aprecia el color però sí que es veu que la façana era més fosca i a les fotografies del 1980 també es veu que el color era fosc. El que sí queda clar és que no era el color groc pastel actual. Les imatges fotogràfiques fan pensar que inicialment el color de la façana era més fosc.

La sra. Núria Marcet dona pas a altre explicació mitjançant imatges, per tal de fer l'anàlisi de la façana i dels seus punts claus que caldria destacar a través de l'enllumenat:

- Dos medallons del 1931 (que simbolitzen el de la dreta: el rei Ferran VII entregant l'església als pares claretians i als alumnes; i el de l'esquerra: l'aparició de la Mare de Déu amb el nen Jesús a Sant Josep de Calassanç.
- La façana neoclàssica, destacant la seva simetria i austeritat; amb cornises molt marcades.
- Dues plaques de pedra del 1931; en una apareix el Rei Ferran VII; en l'altre, l'arquitecte Antoni Cellers.
- Les quatre columnes jòniques suporten un arc que centra la composició.
- Les fornícules amb escultures de Camil Fàbregas del 1949 que mostren a Sant Antoni Maria Claret a l'esquerra i al Doctor Sardà i Salvany a la dreta. Aquestes

escultures es van posar per celebrar el 50è aniversari del traspàs als Pares Claretians.

- Els dos àngels, de l'any 1949. Es creu que podrien ser de l'escultor Camil Fàbregas, ja que el seu estil és semblant al dels àngels de l'Església de Sant Vicenç de Sabadell a la barri de la Creu Alta. Però aquesta dada no l'han pogut documentar.

La sra. Núria Marcet fa una exposició a nivell de situació i entorn de l'edifici, posant èmfasi en que l'emplaçament de l'església impacta amb la plaça Doctor Robert. Tanmateix fa menció a la fitxa AR.04.EA del Pla especial urbanístic de protecció del patrimoni de Sabadell PEPS.

Finalment passa a explicar la proposta d'actuació a la façana.

Comenta que aquesta ha patit deterioraments en distintes zones, bàsicament per filtracions d'aigua i desgast produït per factors climàtics i meteorològics al llarg dels anys. Comenta que la canal de desguàs de la coberta (al damunt de la façana) es va embussar, això va provocar filtracions internes que van fer saltar l'arrebossat. Per això d'urgència es va reparar.

L'objectiu de la intervenció és la de reformar la façana i realçar el seu aspecte exterior. El projecte proposa:

- Repicat de revestiment de morter en paraments verticals, on presenti falta d'adherència.
- Decapat dels medallons, àngels, cornises i ornamentacions de zones superiors, mitjançant aplicació per capes de decapant, biodegradables per a la seva correcta actuació, amb màquina d'aigua a pressió per a acabar d'eliminar la pintura existent. Concretament respecte als angelets, netejaran, decaparan la pintura i deixaran el material d'origen.
Proposa aplicar un color gris a la pedra i deixar les columnes netes, en un color més blanquinós.
- Neteja de pilars i sòcols de pedra amb detergents neutres i màquina d'aigua a pressió.
- Arrebossat amb morter de calç acolorit amb acabat fratassat de forma manual.
- Aplicació d'hidrofugant a tots els elements decapats.
- Col·locació de sistema anticolums a la cornisa superior.
- Instal·lació de focus per a la il·luminació nocturna de la façana.

En cap cas el projecte de reparació i manteniment proposat canviaria la volumetria de l'edifici.

La sra. Núria Marcet dona pas a l'anàlisi de la proposta d'il·luminació nocturna que es vol aplicar i ho fa a través de distintes imatges. Comenta que posteriorment, mostrarà a la Taula una prova d'estudi d'il·luminació nocturna en la que està treballant.

Explica que l'objectiu de la il·luminació serà:

- Definir la jerarquia de la façana, tenint en compte els elements arquitectònics que la componen i destacar-los, com són: els arcs, medallons, cornises, les fornícules amb les escultures, la paraula *Ave Gratia Plena*, els angelets, la creu.
- Jugar amb els dos tons de la façana, gris pedra i blanc os.
- Donar valor, crear volumetria i destacar la cavitat dels elements arquitectònics.

Comenta que han estudiat com il·luminar les imatges de les fornícules, la direcció de la il·luminació (llum cap a avall, llum cap a munt, darrera la figura, al voltant de l'arc de la

fornícula). Es planteja un tipus de focus que ressegueixi l'arc de les fornícules i amb focus puntuals, les columnes, àngels, creu, l'entrada principal, medallons. El major dubte és el mode d'il·luminar els medallons.

El sr. Genís Ribé pregunta sobre la cúpula i la sra. Núria Marcet respon que l'església té una cúpula esglaonada molt característica on no s'hi intervindrà. Fa 10 anys que es va impermeabilitzar.

El sr. Genís Ribé pregunta també si ha fet estudi pictòric, per tal de ser més rigorosos amb el color que es vol, sense discrepar sobre el color que proposen. També comenta sobre el projecte d'il·luminació, que si no hi ha un projecte definit, llavors el que proposen són especulacions. El sr. Genís Ribé opina que si es vol il·luminar tot, difícil i, que la porta i els capitells no els il·luminaria. Matisa però, què és una opinió personal. Diu que l'impacte lumínic de l'església influeix al paisatge urbà. S'ha de tenir en compte la contaminació lumínica.

El sr. Genís Ribé indica a la sra. Núria Marcet que sobre l'origen de les figures dels dos àngels, pot consultar a la Fundació Arts Sabadell gestiona el llegat de Camil Fàbregas. Que confirmar aquesta informació seria útil per la Taula del Patrimoni. El sr. Genís Ribé diu que hi ha unes escultures en terracota de l'any 1939 i que podria ser que aquestes del 1949 fossin de Camil Fàbregas, és possible que tot fos d'ell. Comenta que l'escultor va treballar abans de la guerra, durant la República, i després de la guerra. Per tant, demana que ho consultin i ho comentin a la Taula del Patrimoni per tal que aquesta n'estigui informada.

La sra. Núria Marcet afirma que els medallons són de l'any 1939.

El sr Joan Comasolivas comenta pel que fa a les peces, que estaria bé tenir el criteri d'un restaurador. La sra. Núria Marcet pregunta si els poden decapar. El sr. Joan Comasolivas respon que si hi ha restes de pintura, els donaran pistes, i llavors poden plantejar-se si conservar-la o si decapar-la.

El sr. Santi Vea demana que es faci un estudi cromàtic de la façana que els donarà pistes sobre el color cromàtic d'origen (potser l'arrebossat), en el sentit que la Taula ha de tenir-ne el coneixement. Afegeix que a la terracota vista, no li afavoreix el color gris.

El sr. Gení Ribé també comenta que si volen recuperar el color argila de les terracotes, la Taula ha de saber-ho.

El sr. Santi Vea comenta que sobre la il·luminació de les figures dels "pedres" de la fornícula, aquestes són molt poc profundes per aplicar aquest tipus d'il·luminació. La sra. Núria Marcet indica que el criteri és destacar els elements més importants de la façana i que si no s'il·lumina tot, la façana de l'església perd la seva riquesa.

El sr. Francesc Magem comenta que la il·luminació s'hauria d'anar acostant a les composicions geomètriques que es veu en llum natural.

El sr. Antoni Sacristan pregunta el perquè de la il·luminació nocturna i el perquè de la seva necessitat. Pregunta si és perquè la llum del carrer no és suficient per la seva il·luminació.

La sra. Núria Marcet respon que la manca d'il·luminació fa que l'església perdi el seu atractiu de nit.

El sr. Joan Comasólivas comenta que si fan destacar els punts que proposa la sra. Núria Marcet, llavors es perd de vista el conjunt de la façana. El sr. Santi Vea afegeix que si pretenen il·luminar el pla de façana i també els volums, llavors es barregen conceptes.

La sra. Elisabet Germà indica que li sembla que el contrast de colors ja farà destacar. El sr. Joan Comasólivas comenta que han de triar i no barrejar. La sra. Núria Marcet es decanta llavors per il·luminar els elements més destacables.

El sr. Joan Comasólivas comenta que ell destacaria els que tenen més volum: les fornícules. El sr. Antoni Sacristán afegeix que potser caldria valoritzar els tipus de elements que conté la façana i a partir de aquí, treballar la il·luminació.

El sr. Genís Ribé fa una doble proposta: Una proposta seria il·luminar uniformement a tot el conjunt. Els angelets quedarien il·luminats cap amunt. I una segona proposta, il·luminar elements concrets.

El sr. Santi Vea comenta que la façana és més plana del que sembla i, que no destaca pel seu volum.

El sr. Esteve Font comenta que estaria bé contactar amb un parell d'empreses especialistes i amb experiència per a un millor assessorament la. Parla de la opció del sodi a alta pressió.

El sr. Santi Vea creu que en la normativa sobre contaminació lumínica hi ha alguna referència sobre l'orientació, cap amunt (hemisfèrica). Que ho consultin.

El sr. Antoni Sacristan comenta exemples a Barcelona ciutat, on la tendència és il·luminar cap a la façana, per tal que el raig no es dirigeixi cap amunt. Afegeix que la façana de l'església està encaixada dins una pla de façana més ampli i què tant la il·luminació com el color han de estudiar-se en conjunt. També afirma que el color pastel actual no toca.

El sr. Genís Ribé comenta que la proposta s'ha de basar en el criteri de discreció lumínica. Tanmateix i pel que fa al color, caldrà l'estudi cromàtic (que donarà pautes per saber d'on venim) i la proposta d'il·luminació.

El sr. Antoni Sacristan comenta que el que es podria estudiar es treure el fanal que hi ha a la façana principal de l'església ja que enfosqueix la seva percepció. Que ho podrien consultar a Espai Públic.

La sra. Núria Marcet en nom de la propietat pregunta si la proposta d'il·luminació ha de ser de servei públic. El sr. Francesc Magem respon que no, es tracta d'una propietat privada.

Finalment, la sra. Núria Marcet pregunta si la seva proposta poden entrar-la ja com a projecte. El sr. Antoni Sacristán respon que no. Que primer facin l'estudi cromàtic i l'estudi lumínic amb una empresa externa i que ho tornin a presentar davant la Taula.

5/ 11:00. Torn obert de paraules.

No hi ha cap intervenció.

S'aixeca la sessió a les 12:20 hores.

Antonio Sacristan
Mas - DNI [REDACTED]
(AUT)

Firmado digitalmente por Antonio
Sacristan Mas - DNI [REDACTED] (AUT)
Fecha: 2022.04.28 13:57:39 +02'00'